

Çocuk ve Gençlik Edebiyatının Yeni Görünümü

Medyanın dayattığı işlev kaymaları çocuk ve gençlik edebiyatının özelliklerini kökten değiştirdi: Bir zamanlar görece homojen olan bu alan, şu an en düzensiz, en dağınık dönemini yaşıyor. Dikkat çeken nokta, şimdiye dek görülmemiş bir bölünmüşlük: Bir tarafta geniş bir alana yayılan *Tie-in*'ler. Bunlara klasiklerin de çoğunu ekleyebiliriz. Klasikler günümüz genç okurları tarafından film ya da televizyon dizilerine eşlik eden paralel metinler olarak görülüyor ve birçok yayınevi de bu anlayışı özümsemiş durumda. Diğer tarafta ilk okuma ya da okumayı öğrenme edebiyatı, kitap ve CD-ROM olarak sunulan bilgilendirici edebiyat alanı ve özerk edebiyat alanı, yani multimedyal ağ sistemine dahil edilmeyen kurmaca türü. Bu son tür içinde bilinen işlev tiplerinin yanısıra düzeyli, modern çocuk ve gençlik romanı var. Çocuk ve gençlik edebiyatı, geniş, multimedyatik eğlence türü içinde yer alan örneklerin oluşturduğu alanda, kültürel olarak bağımsız medya olma özelliğini terkediyor. Görsel-işitsel medyaların hakim olduğu medya ağının bir parçası haline geliyor. Burada 'çocuk ve gençlik edebiyatı' kültür sisteminden hem bütünüyle ayrıldı, hem de hâlâ onun içinde var olmayı sürdürüyor.⁶

Çocuk ve gençlik edebiyatı gibi geleneksel medyaların yapabileceği pek bir şey kalmıyor. Bir yandan yeni, kültürel öncü medyalara uyum sağlamaya hazır olmak zorundalar. Bu, onların medya ağının oluşumuna katılmaları anlamına geliyor. Ama aynı zamanda diğer yandan kültürel bağımsızlığın korunmasına çalışabilir. Ancak alan daralmıştır: Çocuk ve gençlik edebiyatı kültürel bağımsızlığını, ancak multimedyal etkinin olmadığı alanlarda koruyabilir. Yani bunu ancak multimedyal, kitle kültürel eğlence sektörünün ötesinde yapabilir. Ama bu gibi alanlardaki varlığı da, edebiyatın genel görünümü ve kültürel statüsü açısından yeni ve daha büyük bir anlam kazanıyor, kuşkusuz bu çerçevede kazanacağı yeni işlevlerle birlikte.

Ama çocuk ve gençlik edebiyatının bu işlev tipleri eğitim süreç-

⁶Bu anlamda muazzam bir şekilde büyüyen güncel çocuk ve gençlik edebiyatı kitabı üretimi, asla edebiyat estetiği açısından olumsuz olarak yargılanmamalı (krşl. Heidmann 1997). Multimedyal kültürün etkisini de karalamak istemiyorum: medya düşmanlığı bana göre değil. Medya toplumunda kültüre önem verenlerin multimedyal eğlence arzlarının üretimine katkıda bulunmaları çok doğal, en azından ayakta kalmanın yolu olarak. Onların arasında edebiyata önem verenlerin, edebiyat özerkliğine uygun çalışmalar yapmasına kimse engel olmayacaktır.